



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 293

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 24 martie 2021

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 902 din 16 decembrie 2020 asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii privind suplimentele alimentare	2–5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 2 din 20 ianuarie 2021 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	6–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 902

din 16 decembrie 2020

asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii privind suplimentele alimentare

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate referitoare la Legea privind suplimentele alimentare, formulată de Președintele României.

2. Sesizarea a fost formulată în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, al art. 11 alin. (1) lit. A.a) și al art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.153 din 13 noiembrie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr. 2.062 A/2020.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se susține că legea criticată încalcă prevederile art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului.

4. Se arată, mai întâi, că legea criticată stabilește cadrul legal referitor la suplimentele alimentare comercializate ca produse alimentare și prezentate ca atare. În acest sens, actul normativ transpune în dreptul intern Directiva 2002/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului referitoare la apropierea legislațiilor statelor membre privind suplimentele alimentare și creează cadrul juridic necesar punerii în aplicare directă a Regulamentului (CE) nr. 1.925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare și a Regulamentului (UE) nr. 1.169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, precum și a Regulamentului (UE) nr. 515/2019 al Parlamentului European și al Consiliului privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru. Totodată, legea supusă controlului de constituționalitate stabilește Ministerul Sănătății ca autoritate competentă în domeniul suplimentelor alimentare pe bază de: vitamine; minerale; amestecuri de vitamine și/sau minerale; substanțe cu efect nutrițional sau fiziologic, altele decât vitamine și minerale; amestecuri de vitamine și/sau minerale cu substanțe cu efect nutrițional sau fiziologic, altele decât vitamine și minerale; amestecuri de vitamine și/sau minerale cu extracte vegetale și/sau animale; amestecuri de vitamine și/sau minerale cu extracte vegetale și/sau animale, cu substanțe cu efect nutrițional sau fiziologic, cu plante și/sau produse ale stupului. De asemenea, sunt reglementate condițiile generale privind introducerea pe piață a suplimentelor alimentare, pe baza certificatului de notificare, în acord cu Regulamentul (UE) nr. 515/2019, precum și modul de etichetare și de efectuare a publicității suplimentelor alimentare. Se susține că, prin modul în care a fost adoptată, legea dedusă controlului de constituționalitate contravine prevederilor art. 61

alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție, fiind încălcată competența primei Camere sesizate.

5. Astfel, conform fișelor legislative înregistrate pe pagina de internet a Senatului, respectiv a Camerei Deputaților, actul intitulat „Proiect de Lege privind suplimentele alimentare” a fost înregistrat pentru dezbateri la Senat, ca primă Cameră sesizată, și a fost prezentat în Biroul permanent în data de 7 septembrie 2012. În forma inițiatorului, legea transpunea în dreptul intern o serie de articole ale Directivei 2002/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului referitoare la apropierea legislațiilor statelor membre privind suplimentele alimentare, astfel cum a fost modificată prin Directiva Comisiei 2006/37/CE de modificare a anexei II la Directiva 2002/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la includerea anumitor substanțe, prin Regulamentul (CE) nr. 1.137/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 2008 de adaptare la Decizia 1999/468/CE a Consiliului și a anumitor acte care fac obiectul procedurii prevăzute la articolul 251 din Tratat, în ceea ce privește procedura de reglementare cu control, prin Regulamentul (CE) nr. 1.170/2009 al Comisiei de modificare a Directivei 2002/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului. Totodată, se crea cadrul juridic necesar punerii în aplicare directă a Regulamentului (CE) nr. 1.925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește listele de vitamine și minerale și formele sub care pot fi adăugate în produsele alimentare, inclusiv în suplimentele alimentare. În data de 30 octombrie 2012, Senatul, în calitate de primă Cameră competentă să îl dezbată, a respins proiectul de lege privind suplimentele alimentare. Legea, în forma inițiatorului, a fost prezentată în Biroul permanent al Camerei Deputaților în data de 12 noiembrie 2012, iar 8 ani mai târziu, după parcurgerea procedurilor de avizare și a dezbaterilor, aceasta a fost adoptată în data de 20 octombrie 2020, cu un număr de 26 de amendamente admise, potrivit raportului comun al Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice și al Comisiei pentru sănătate și familie.

6. Cu ocazia adoptării legii criticate de către Camera decizională, pe lângă actele normative europene transpuse prin lege în forma inițiatorului și, implicit, prin cea respinsă de prima Cameră, au fost transpuse în plus Regulamentul (UE) nr. 1.169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1.924/2006 și (CE) nr. 1.925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei, cu modificările ulterioare, precum și Regulamentul (UE) nr. 515/2019 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 764/2008. De asemenea, forma inițiatorului, avută în vedere, dezbătută și respinsă de prima Cameră competentă, prevedea, în domeniul suplimentelor alimentare, o competență

partajată a autorităților, între Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Agenția Națională Anti-Doping, în funcție de compoziția de bază a acestor suplimente. Însă, potrivit art. 1, respectiv art. 10 din forma legii adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, Ministerul Sănătății este stabilit ca unică autoritate competentă în domeniul suplimentelor alimentare, atât în procedura de introducere pe piață, cât și în cea de constatare a faptelor de încălcare a legii și de aplicare a sancțiunilor contravenționale.

7. Se arată că, din analiza parcursului legislativ al legii criticate și compararea formelor acesteia din momentul inițierii și de la momentul adoptării, se poate observa că în Senat, ca primă Cameră sesizată, textele și soluțiile menționate nu au fost dezbătute, legea dedusă controlului fiind semnificativ modificată de către Camera decizională față de forma inițiatorului și, implicit, a primei Camere sesizate. Prin urmare, prima Cameră sesizată nu a avut ocazia să analizeze, să dezbată și să hotărască asupra soluțiilor legislative nou-introduse de Camera decizională. Ca urmare, în forma adoptată, Legea privind suplimentele alimentare nesocotește principiul constituțional în virtutea căruia o lege nu poate fi adoptată de o singură Cameră, legea fiind, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament.

8. Se invocă, în continuare, jurisprudența Curții Constituționale referitoare la principiul bicameralismului, arătându-se că, în cazul de față, în urma analizei comparative anterior prezentate și ținând cont de considerentele cu caracter de principiu stabilite prin această jurisprudență, rezultă că forma finală a legii, prin transpunerea unor noi acte normative europene și prin stabilirea unei autorități competente unice în domeniul suplimentelor alimentare și eliminarea unor autorități, precum Agenția Națională Anti-Doping ori Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, din procedura de certificare a unor suplimente și de control al respectării prevederilor legale, aspecte neavute în vedere de inițiator, se îndepărtează în mod evident și fără nicio justificare obiectivă de la scopul și filosofia inițiale ale legii. Camera Deputaților a realizat modificări și completări, care, prin ele însele, sunt de natură să determine încălcarea principiului bicameralismului, deoarece acestea reprezintă modificări de concepție a reglementării, atât prin raportare la voința inițiatorului care a dorit instituirea unor competențe partajate ale autorităților în ceea ce privește domeniul suplimentelor alimentare, cât și prin raportare la actele normative europene transpuse. Așadar, Camera Deputaților, adoptând în calitate de Cameră decizională Legea privind suplimentele alimentare, a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere modificările și completările care vizează aspecte importante ale legii, precum stabilirea autorităților competente în domeniu și reglementarea introducerii pe piața națională a suplimentelor alimentare, în acord cu Regulamentul (UE) nr. 515/2019. Prin adoptarea celor 26 de amendamente propuse s-a produs nu doar o schimbare de esență față de forma inițiatorului și de cea adoptată în prima Cameră sesizată, cât mai ales o configurație în mod evident diferită. Prin urmare, aportul semnificativ sub aspect cantitativ și calitativ al Camerei Deputaților este de natură să contravină exigențelor principiului bicameralismului instituit de art. 61 alin. (2) din Constituție.

9. În considerarea argumentelor expuse, se solicită Curții Constituționale admiterea sesizării de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității Legii privind suplimentele alimentare, în ansamblu.

10. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) și ale art. 17 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a

comunica punctele lor de vedere. Niciuna dintre autoritățile menționate nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, raportul întocmit de judecătorul-raportor, legea criticată, raportată la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

12. Astfel, sesizarea a fost formulată de Președintele României, autoritate aflată între titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale cu obiecții de neconstituționalitate, în conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție. Obiectul sesizării se încadrează în competența Curții, stabilită de textul constituțional menționat, acesta vizând o lege adoptată de Parlament, dar nepromulgată. În ceea ce privește termenul de sesizare, se constată că, potrivit fișei legislative, legea criticată a fost adoptată în data de 20 octombrie 2020 de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională. La aceeași dată a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților, pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale, iar în data de 26 octombrie 2020 a fost trimisă la promulgare. Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 13 noiembrie 2020, așadar în cadrul termenului stabilit de art. 77 alin. (1) din Constituție, înainte de promulgarea acesteia. Astfel, sesizarea este admisibilă sub toate cele trei aspecte menționate ce privesc legalitatea sesizării.

13. Prevederile constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cuprinse în art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

14. Examinând criticile de neconstituționalitate astfel cum au fost formulate, Curtea constată că, în privința principiului bicameralismului, invocat în cauză de autorul sesizării, are o bogată jurisprudență prin care a statuat că, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, sau Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 aprilie 2017, paragraful 53). Legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, drept care autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră (Decizia nr. 1.029 din 8 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 720 din 23 octombrie 2008, Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014, Decizia nr. 355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 8 iulie 2014, paragraful 38, Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 39, Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017, paragraful 29, sau Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 3 martie 2017, paragraful 32). Ca urmare, dezbaterile parlamentare a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în

plenul celor două Camere ale Parlamentului. Modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului (Decizia nr. 472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 30 aprilie 2008, sau Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, precitată, paragraful 53).

15. Având în vedere aceste considerente, Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care, prin procedura parlamentară, se încalcă principiul bicameralismului: existența unor deosebiri majore de conținut juridic și existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea acestor criterii este de natură a afecta principiul care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011, Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, precitată, paragraful 29, sau Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, paragraful 54).

16. Cât privește situația particulară în care Camera de reflecție a respins propunerea legislativă, iar Camera decizională a adoptat-o, Curtea a reținut că „acest act de voință politică, concretizat prin votul de respingere al primei Camere, nu oferă Camerei decizionale posibilitatea de a face abstracție de scopul inițial al legii, de concepția și filosofia propunerii legislative, astfel cum se reflectă în obiectul de reglementare al legii” (a se vedea Decizia nr. 718 din 8 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 998 din 15 decembrie 2017, paragraful 51; a se vedea și Decizia nr. 298 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 535 din 28 iunie 2018). Altfel spus, faptul că în Camera decizională a fost adoptată o soluție diametral opusă celei din Camera de reflecție (în sensul de adoptare/respingere a proiectului/propunerii legislative) nu este de natură să aducă atingere, în sine, principiului bicameralismului întrucât o astfel de posibilitate este reglementată în art. 75 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia „după adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv”. În această privință, Curtea a statuat că „numai în ipoteza în care în Camera decizională ar face abstracție de scopul inițial al legii, de concepția și filosofia propunerii legislative, în sensul criteriilor anterior enunțate, s-ar produce o astfel de încălcare” (a se vedea Decizia nr. 153 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 10 iunie 2020, paragraful 78).

17. Prin urmare, nu se poate susține încălcarea principiului bicameralismului atât timp cât legea adoptată de Camera decizională se referă la aspectele principale pe care le-a avut în vedere propunerea/proiectul de lege în forma sa însușită de Camera de reflecție. În acest sens, modificările aduse formei adoptate de Camera de reflecție trebuie să cuprindă o soluție legislativă care păstrează concepția de ansamblu a acesteia și să fie adaptate în mod corespunzător, prin stabilirea unei soluții legislative alternative/complementare care nu se abate de la forma adoptată de Camera de reflecție, în condițiile în care aceasta este mai cuprinzătoare sau mai bine articulată în cadrul ansamblului legii, cu realizarea anumitor coroborări inerente

oricărei modificări (a se vedea în acest sens Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016 sau Decizia nr. 429 din 21 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 592 din 24 iulie 2017, paragraful 31).

18. În prezenta cauză se observă că proiectul intitulat Lege privind suplimentele alimentare a fost înregistrat la Senat pentru dezbatere în data de 7 septembrie 2012, fiind respins de Senat în data de 30 octombrie 2012. Acesta a fost transmis Camerei Deputaților care, în calitate de Cameră decizională, a adoptat, în data de 20 octombrie 2020, Legea privind suplimentele alimentare, într-o formă modificată față de cea a inițiatorului, respinsă de prima Cameră sesizată, respectiv de către Senat. Acesta este contextul în care Președintele României apreciază că a fost încălcat principiul bicameralismului, cu motivarea că forma legii adoptată de Camera decizională cuprinde următoarele aspecte de noutate:

a) pe lângă actele normative europene transpuse prin lege în forma inițiatorului și, implicit, în forma respinsă de prima Cameră, au fost transpuse în plus Regulamentul (UE) nr. 1.169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1.924/2006 și (CE) nr. 1.925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei, cu modificările ulterioare, precum și Regulamentul (UE) nr. 515/2019 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 764/2008;

b) forma inițiatorului, avută în vedere, dezbătută și respinsă de prima Cameră competentă, prevedea, în domeniul suplimentelor alimentare, o competență partajată a autorităților, între Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Agenția Națională Anti-Doping, în funcție de compoziția de bază a acestor suplimente. Însă, potrivit art. 1, respectiv art. 10 din forma legii adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, Ministerul Sănătății este stabilit ca unică autoritate competentă în domeniul suplimentelor alimentare, atât în procedura de introducere pe piață, cât și în cea de constatare a faptelor de încălcare a legii și de aplicare a sancțiunilor contravenționale.

19. Raportat la aceste susțineri, așa cum au fost formulate, Curtea nu poate reține pretinsa încălcare a principiului bicameralismului.

20. Astfel, cât privește pretinsa noutate determinată de „transpunerea” unor regulamente europene, se observă că, potrivit art. 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), „Pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă regulamente, directive, decizii, recomandări și avize. Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru”. Așa cum s-a evidențiat în literatura juridică de specialitate, expresia „se aplică direct” înseamnă că regulamentele fac parte din sistemele juridice naționale, fără a fi necesară transformarea sau adoptarea acestora prin măsuri legale naționale. Ca urmare, trimiterea la regulamente europene în cuprinsul unei legi, chiar inadecvată (prin utilizarea termenului „transpunere”), nu produce consecințe juridice în privința evaluării respectării principiului bicameralismului, întrucât temeiul aplicării regulamentelor nu este reprezentat de legea adoptată de Parlament, ci de dispozițiile din TFUE citate,

obligatorii în temeiul și potrivit regulilor stabilite de art. 148 din Constituție, care reglementează raporturile dintre dreptul național și cel al Uniunii Europene, precum și obligațiile ce revin autorităților publice ca urmare a aderării la Uniunea Europeană. Altfel spus, indiferent dacă legiuitorul român trimite sau nu la un regulament european în cuprinsul unui act normativ, regulamentul se va aplica direct în sistemul juridic intern în temeiul dispozițiilor art. 288 din TFUE. În concluzie, mențiunea referitoare la o serie de regulamente europene nu este de natură să determine încălcarea, prin legea ce face obiectul sesizării, a principiului bicameralismului, criticile formulate din această perspectivă fiind neîntemeiate.

21. Cât privește opțiunea Camerei decizionale în privința autorității competente în domeniul suplimentelor alimentare, se observă că ambele Camere ale Parlamentului s-au raportat la aceeași materie și aceeași formă a reglementării avute în vedere de inițiator, Ministerul Sănătății fiind autoritate competentă în domeniul suplimentelor alimentare atât în redactarea legii dezbătute de Senat, cât și în cea dezbătută și adoptată de Camera Deputaților.

22. Pentru a putea fi reținută afirmația cuprinsă în sesizare, referitoare la existența unei configurații esențial diferite a formei legii adoptate de Camera decizională, de natură să încalce principiul bicameralismului, **ar fi trebuit să se evedențieze, în concret, care sunt textele/soluțiile legislative modificate esențial.** Cu alte cuvinte, ar fi trebuit să se analizeze efectele opțiunii Camerei Deputaților în privința autorității competente în domeniul suplimentelor alimentare — cum și de ce schimbă aceasta în mod radical reglementarea. „Existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului”, în sensul jurisprudenței Curții Constituționale citate, nu reprezintă o pură evaluare matematică (număr de texte modificate) și nici existența, în sine, a unor diferențe de redactare a unor texte de lege. **Sintagma citată are semnificația de modificări de esență, de substanță a reglementării, de natură să demonstreze că în Camera decizională s-a făcut abstracție de scopul inițial al legii, de concepția și filosofia propunerii legislative și că există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.** În lipsa unei asemenea motivări, care să releve, punctual, modificările operate în Camera decizională și consecințele acestora în privința

conținutului reglementării, de natură să afecteze legea în substanța sa, nu poate fi reținută pretinsa încălcare a principiului bicameralismului. Aceasta cu atât mai mult cu cât, așa cum rezultă din Raportul comun al Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice și al Comisiei pentru sănătate și familie, în motivarea amendamentelor introduse în Camera Deputaților se arată, între altele, faptul că „Agenția Națională Anti-Doping nu dispune de atribuții în reglementarea domeniului care face obiectul prezentei legi”. Despre aceste aspect nu se face nicio vorbire, însă, în sesizarea adresată Curții Constituționale, criticându-se doar, fără nicio motivare, faptul că în cuprinsul legii adoptate de Camera decizională nu mai apare autoritatea menționată.

23. În lipsa unei fundamentări în sensul arătat, critica apare ca o simplă afirmație lipsită de substanță, ceea ce **echivalează cu lipsa unei motivări a sesizării de neconstituționalitate în sensul art. 10 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.** Întrucât Curtea Constituțională nu se poate substitui autorului în realizarea acestei motivări, critica astfel formulată nu poate fi reținută ca temei de constatare a neconstituționalității legii.

24. Așa cum Curtea Constituțională a mai subliniat și cu alte prilejuri, acceptarea tezei pe care se fundamentează, implicit, sesizarea, în sensul că respingerea unei legi în Camera de reflecție obligă Camera decizională fie să respingă legea, fie să o adopte într-o redactare identică celei dezbătute în Camera de reflecție, ar avea semnificația deturnării rolului de Camera de reflecție a primei Camere sesizate, în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau al propunerii legislative. Or, a nega posibilitatea Camerei decizionale de a se îndepărta de la forma votată în Camera de reflecție ar însemna limitarea rolului său constituțional, iar caracterul decizional atașat acesteia devine iluzoriu. S-ar ajunge la un veritabil mimetism, în sensul că cea de-a doua Cameră se va identifica, în ceea ce privește activitatea sa legislativă, cu prima Cameră, neputându-se îndepărta în niciun fel de la soluțiile legislative pentru care a optat prima Cameră, ceea ce este contrar, până la urmă, chiar ideii de bicameralism (Decizia nr. 505 din 18 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 890 din 4 noiembrie 2019, paragraful 25).

25. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea privind suplimentele alimentare este constituțională în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 decembrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Prim-magistrat-asistent,
Marieta Safta

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 2

din 20 ianuarie 2021

Dosar nr. 2.882/1/2020

Completul compus din:

Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Rodica Cosma	— judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie	— judecător la Secția penală
Constantin Epure	— judecător la Secția penală
Săndel Lucian Macavei	— judecător la Secția penală
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Elena Barbu	— judecător la Secția penală
Eleni Cristina Marcu	— judecător la Secția penală
Oana Burnel	— judecător la Secția penală

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 8.066/3/2020, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție:

„Dacă retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal sau doar infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.”

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și prevederilor art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Conform dispozițiilor art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare, la ședința de judecată a participat doamna Silvia Stoenescu, magistrat-asistent în cadrul Secției penale.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, doamna judecător Eleni Cristina Marcu, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna Marinela Mincă, procuror șef adjunct al Serviciului judiciar penal, Secția judiciară.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 2.882/1/2020 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și faptul că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, acesta fiind comunicat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Totodată, a învederat că, drept urmare a solicitărilor formulate în temeiul art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, la dosarul cauzei au fost depuse puncte de vedere asupra problemei de drept deduse dezlegării.

De asemenea, a menționat că, prin Adresa nr. 1.980/C/2.904/III-5/2020, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară, Serviciul judiciar penal a comunicat concluziile asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare de principiu s-a solicitat.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt cereri sau excepții prealabile, a solicitat doamnei procuror Marinela Mincă să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 2.882/1/2020.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, a formulat concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a sesizării Curții de Apel București — Secția a II-a penală, privind chestiunea de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât, printr-o decizie anterioară dată în unificarea practicii judiciare care își păstrează valabilitatea, Înalta Curte a statuat că infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos se reține în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic, în ipoteza în care pentru retragerea de numerar se folosește la bancomat un card bancar falsificat.

S-a arătat că din simpla comparare a textelor legale în vigoare și a celor asupra interpretării cărora Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat prin Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013 dată în interesul legii în Dosarul nr. 12/2013, rezultă că art. 360 din Codul penal în vigoare a preluat dispozițiile art. 42 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, iar art. 250 alin. (1) și (2) din actualul Cod penal a preluat textul art. 27 alin. (1) și (2) din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, în prezent abrogat, completat cu cel al art. 1 pct. 11 din același act normativ, la care făcea trimitere însuși art. 27.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul membrilor completului, în situația în care au întrebări de formulat.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare asupra problemei de drept supuse dezlegării.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 15 octombrie 2020 pronunțată în Dosarul nr. 8.066/3/2020, în baza art. 475 și art. 476 din Codul de procedură penală, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală a sesizat Înalta Curte de

Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal sau doar infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.”

Cauza a fost înregistrată la Înalta Curte de Casație și Justiție cu nr. 2.882/1/2020, la data de 28 octombrie 2020, și are termen de soluționare fixat la data de 20 ianuarie 2021.

II. Expunerea succintă a cauzei

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită cu soluționarea apelurilor formulate de inculpatul C.I.B. și de partea civilă C.B. împotriva Sentinței penale nr. 844 din data de 30 iulie 2020, pronunțată de Tribunalul București — Secția I penală în Dosarul nr. 8.066/3/2020.

Prin Sentința penală nr. 844 din data de 30 iulie 2020, pronunțată de Tribunalul București — Secția I penală, în baza art. 365 alin. (2) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal (2 acte materiale) a fost condamnat inculpatul C.I.B. la pedeapsa de 1 (un) an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice în formă continuată.

În baza art. 313 alin. (1) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, art. 396 alin. (1), (2) și (10) din Codul de procedură penală a fost condamnat inculpatul C.I.B. la pedeapsa de 3 (trei) ani de închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de punere în circulație de valori falsificate în formă continuată (25 de acte materiale).

În baza art. 360 alin. (1), (2) și (3) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, art. 396 alin. (1), (2) și (10) din Codul de procedură penală a fost condamnat inculpatul C.I.B. la pedeapsa de 2 (doi) ani de închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de acces ilegal la un sistem informatic (25 acte materiale).

În baza art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, art. 396 alin. (1), (2) și (10) din Codul de procedură penală a fost condamnat inculpatul C.I.B. la pedeapsa de 2 (doi) ani de închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de operațiuni financiare în mod fraudulos în formă continuată (8 acte materiale).

În baza art. 38 alin. (1) și (2) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal au fost contopite pedepsele principale aplicate în prezenta cauză și s-a aplicat pedeapsa cea mai grea de 3 (trei) ani închisoare la care s-a adăugat un spor obligatoriu de 1 (unu) an și 8 (opt) luni de închisoare, urmând ca inculpatul C.I.B. să execute pedeapsa de 4 (patru) ani și 8 (opt) luni de închisoare în regim de detenție.

Pentru a dispune în acest sens, instanța de fond a apreciat că fapta inculpatului C.I.B., constând în aceea că:

— la data de 14 martie 2019, împreună cu T.R.G., a montat un dispozitiv de copiere a datelor cardurilor bancare în fanta de introducere a cardurilor de la ATM-ul C.B. — Agenția Ș.V. (obiect ridicat de organele de poliție);

— la data de 14 martie, împreună cu T.R.G. și M.I.S., a montat la ATM-ul C.B. Agenția V.C. un dispozitiv de copiere a datelor cardurilor bancare (urmată de clonarea cardurilor bancare și folosirea acestora în perioada 28 martie 2019—16 aprilie 2019 pentru retrageri de numerar) — întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice prevăzute de art. 365 alin. (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal (două acte materiale).

Fapta inculpatului C.I.B., constând în aceea că, în baza aceleiași rezoluții infracționale, în perioada 28 martie 2019—

16 aprilie 2019, singur sau împreună cu inculpatul M.I.S. sau T.R.G., a efectuat 25 de operațiuni cu carduri falsificate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de punere în circulație de valori falsificate prevăzute de art. 313 alin. (1) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal.

Fapta inculpatului C.I.B., constând în aceea că singur sau împreună cu M.I.S. ori T.R.G. a accesat sistemul informatic al C.B., efectuând, în perioada 28 martie 2019—16 aprilie 2019, 25 de operațiuni cu carduri falsificate, ale căror date au fost copiate la 13 martie 2019 (Agenția S.) și 14 martie 2019 (Agenția V.C.), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de acces ilegal la un sistem informatic prevăzute de art. 360 alin. (1), (2) și (3) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal.

Fapta inculpatului C.I.B., constând în aceea că, în baza aceleiași rezoluții infracționale, la data de 15 aprilie 2019, a efectuat împreună cu M.I.S. la ATM-ul C. Agenția B.D. retrageri de numerar cu carduri falsificate în valoare de 6.570 lei, folosind datele cardurilor copiate la 13.03.2019 (Agenția S.) și 14.03.2019 (Agenția V.C.), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos în formă continuată, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 din Codul penal.

Împotriva sentinței penale anterior menționate au declarat apel inculpatul C.I.B. și partea civilă C.B.

La termenul de judecată din data de 15 octombrie 2020, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală a pus în discuție necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal sau doar infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.”

III. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Completul de judecată investit cu soluționarea apelurilor formulate de inculpatul C.I.B. și de partea civilă C.B. împotriva Sentinței penale nr. 844 din data de 30 iulie 2020, pronunțată de Tribunalul București — Secția I penală, în Dosarul nr. 8.066/3/2020, a apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, întrucât:

— Curtea de Apel București este investită cu judecarea cauzei în apel și, potrivit dispozițiilor art. 552 din Codul de procedură penală, hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută la art. 475 din Codul de procedură penală, referitoare la soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— în speță, a fost identificată, din oficiu, o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, și anume dacă efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal sau doar infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal;

— chestiunea de drept enunțată este nouă, deoarece asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat nici printr-un recurs în interesul legii, nici printr-o hotărâre prealabilă,

potrivit art. 474 din Codul de procedură penală și, respectiv, art. 477 din Codul de procedură penală;

— chestiunea de drept enunțată nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Instanța a reținut că varianta-tip a infracțiunii prevăzute de art. 250 alin. (1) din Codul penal constă în efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri prin utilizarea unui instrument de plată electronică.

Conform art. 180 din Codul penal: „Prin *instrument de plată electronică* se înțelege un instrument care permite titularului să efectueze retrageri de numerar, încărcarea și descărcarea unui instrument de monedă electronică, precum și transferuri de fonduri, altele decât cele ordonate și executate de către instituții financiare.”

Practic, acțiunea interzisă de art. 250 alin. (1) din Codul penal constă în folosirea unui instrument de plată electronică și a datelor de identificare asociate (cod PIN, număr card, data expirării și, după caz, un act de identitate) la unul dintre terminalele prevăzute de Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2006 privind emiterea și utilizarea instrumentelor de plată electronică și relațiile dintre participanții la tranzacțiile cu aceste instrumente, în prezent abrogat prin Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 3/2018, fără consimțământul titularului de drept.

În toate ipotezele, pentru întrunirea conținutului infracțiunii descrise în art. 250 alin. (1) din Codul penal, se impune cerința esențială ca acțiunile alternativ menționate în norma de incriminare să fie efectuate fără consimțământul titularului instrumentului de plată electronică.

Potrivit art. 250 alin. (2) din Codul penal, cu aceeași pedeapsă se sancționează efectuarea uneia dintre operațiunile prevăzute în alin. (1), prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive.

În ceea ce privește infracțiunea prevăzută de art. 360 din Codul penal, curtea de apel are în vedere faptul că accesul fără drept la un sistem informatic presupune pătrunderea în interiorul acestuia prin folosirea echipamentelor sau diverselor componente ale sale, activitate care se va transforma în solicitări către UCP (unitatea centrală de prelucrare), care va procesa date ori va rula programe de aplicații în beneficiul intrusului.

Urmarea imediată constă în trecerea într-o stare de nesiguranță a sistemului informatic și/sau a resurselor sale. Dacă scopul accesului neautorizat a fost obținerea de date informatice, starea de nesiguranță a sistemului este dublată de starea de nesiguranță a datelor informatice stocate sau prelucrate de acesta.

Cardul, a arătat instanța, emis de o instituție de credit reprezintă un instrument de plată electronică, respectiv un suport de informație standardizat, securizat și individualizat, care permite deținătorului său să folosească disponibilitățile bănești proprii dintr-un cont deschis pe numele lui la emitentul cardului și/sau să utilizeze o linie de credit (în limita unui plafon stabilit în prealabil) deschisă de emitent în favoarea deținătorului cardului, în vederea efectuării uneia sau a mai multora dintre următoarele operațiuni:

— retragerea sau depunerea de numerar de la terminale precum ATM-uri, ghișeele emitentului sau ale unei alte instituții obligate prin contract să accepte instrumentul de plată electronică;

— plata bunurilor achiziționate ori a serviciilor prestate de comercianții acceptanți sau de emitenți, precum și plata obligațiilor către autoritățile administrației publice (impozite, taxe, amenzi etc.);

— transferurile de fonduri.

Skimmingul reprezintă activitatea de copiere a datelor valide de pe banda magnetică a unui card autentic prin intermediul unui dispozitiv de citire a cardurilor, fără cunoștința posesorului

legitim, cu intenția de a fi folosite în scopuri frauduloase. Există dispozitive de skimming în cazul cărora datele de pe banda magnetică sunt copiate în momentul când cardul este înmănat de către titular unei alte persoane (de regulă, un comerciant în timpul efectuării unei tranzacții) sau montate la ATM-uri sau POS-uri — ATM/POS skimmers, datele de pe banda magnetică fiind înregistrate în momentul când titularul cardului introduce cardul în bancomat, pentru a efectua o tranzacție.

Dispozitivele de skimming sunt însoțite de minivideocamere și/sau de dispozitive modificate de tip tastatură (keypads) care înregistrează codul PIN aferent cardului, în momentul tastării acestuia.

În raport cu modalitatea de acțiune a dispozitivului de skimming rezultă că obținerea datelor de pe banda magnetică a cardului autentic se realizează în exteriorul bancomatului și fără ca dispozitivele menționate să intre în vreun fel de conexiune cu sistemul informatic al băncii.

De asemenea, captarea codului PIN se realizează în exteriorul ATM-ului și nu presupune acces la sistemul informatic.

Dispozițiile art. 360 din Codul penal incriminează accesul fără drept la un sistem informatic. Bancomatul, folosit conform destinației sale, este un terminal în cadrul unui sistem informatic din care mai fac parte toate celelalte terminale din rețeaua aceleiași bănci și serverul acesteia. Bancomatul este folosit conform destinației sale atunci când, prin intermediul său, se fac retrageri de numerar, plata furnizorilor de utilități, transferurile de fonduri, interogarea de sold, situații în care bancomatul condiționează accesul la baza de date a băncii.

Dacă este folosit însă ca simplă entitate materială, suport fizic pentru dispozitivele prin care se realizează skimmingul, el nu se conectează la baza de date a băncii, neîndeplinindu-și rolul de parte a unui sistem informatic.

Pe de altă parte, citirea benzii magnetice a cardului autentic nu este condiționată de atașarea skimmerului la bancomat, ea putându-se face și cu un dispozitiv de citire manual, lipsit de orice fel de conexiune cu sistemul bancar.

În consecință, efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive, prin intermediul unui bancomat folosit conform destinației sale, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.

Concluzia se impune, deoarece operațiunile prin care sunt citite datele de pe banda magnetică a cardului concomitent cu captarea codului PIN aferent lui prin atașarea skimmerului la bancomat se caracterizează prin aceea că dispozitivele folosite nu interacționează în niciun fel cu softul bancomatului, nu se realizează nicio solicitare către unitatea centrală de prelucrare a sistemului, care să proceseze date ori să ruleze programe de aplicații în beneficiul făptuitorului, astfel că infracțiunea de acces fără drept la sistemul informatic, în ipoteza supusă prezentei analize, este lipsită de însuși elementul său material.

IV. Punctele de vedere ale procurorului, ale inculpatului C.I.B. și ale părții civile cu privire la chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită

Reprezentantul Ministerului Public, reprezentantul apelantei părții civile C.B. și apărătorul ales al inculpatului C.I.B. au arătat că sunt de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

V. Punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele din circumscripțiile acestora cu privire la chestiunile de drept a căror dezlegare se solicită

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de

procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Timișoara, precum și tribunalele și judecătoriile din circumscripțiile acestor curți de apel

Cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării s-au conturat mai multe opinii

1. *Retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal, în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal.*

S-a considerat că își menține în continuare aplicabilitatea Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013, prin care a Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat recursul în interesul legii ce a făcut obiectul Dosarului nr. 12/2013, hotărâre publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 760 din 6 decembrie 2013.

În acest sens au opinat Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Târgu Mureș (opinie majoritară), Curtea de Apel Iași și Curtea de Apel Pitești, Tribunalul Brașov, Tribunalul Covasna, Tribunalul Cluj, Tribunalul Alba, Tribunalul Timiș, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul Sibiu (opinie majoritară), Tribunalul Constanța, Tribunalul Bacău, Tribunalul Ialomița și judecătoriile arondate, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Reșița, Judecătoria Iași, Judecătoria Giurgiu și Judecătoria Bolintin-Vale.

2. *Retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.*

În acest sens au opinat Curtea de Apel Timișoara, Tribunalul Arad, Tribunalul Iași, Tribunalul Vaslui, Tribunalul Sibiu (opinie separată) și Judecătoria Alexandria.

În susținerea acestei opinii *magistrații Tribunalului Vaslui* au arătat că situația de fapt menționată îndeplinește doar condițiile de tipicitate ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal, deoarece elementul material al operațiunii de retragere de numerar prin intermediul unui instrument de accesare a unui sistem informatic include în mod necesar și condiția accesului fără drept la sistemul respectiv care este administrat de unitatea financiar-bancară.

Folosirea frauduloasă a unor carduri falsificate care conțin datele unor carduri reale și valabile pentru accesarea sistemului informatic financiar-bancar, urmată de retragerea de numerar, este incriminată și sancționată de către legiuitor ca o formă specială și calificată a infracțiunii de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal, adaptată la specificul acestui domeniu de activitate.

Prin accesarea ilegală a unui sistem informatic din sistemul financiar-bancar și efectuarea unor operațiuni de tipul celor indicate în alin. (1) și (2) ale art. 250 din Codul penal, legiuitorul a intenționat să prevadă distinct o formă agravată a infracțiunilor contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice și le-a inclus în capitolul IV „Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice” din titlul II „Infracțiuni contra patrimoniului” din Partea specială a Codului penal în considerarea obiectului și a relațiilor sociale principale afectate.

În consecință, în situația de fapt expusă, s-a apreciat că sunt îndeplinite elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal, fără reținerea concursului ideal de

infracțiuni raportat la infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal.

3. *Retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzute de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal, în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal, dar și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată electronică prevăzută de art. 313 alin. (2) din Codul penal.*

S-a apreciat că în cauză produc în continuare efecte dispozitivul și considerentele Deciziei nr. 15 din 14 octombrie 2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 760 din 6 decembrie 2013.

În acest sens au opinat majoritatea magistraților Secției I penale din cadrul Curții de Apel București

4. *Infracțiunile prevăzute de art. 250 din Codul penal și de art. 360 din Codul penal au existență de sine stătătoare, trăsăturile esențiale ale acestora fiind diferite.*

În acest sens au opinat magistrații Secției penale a Curții de Apel Brașov.

În susținerea acestui punct de vedere, magistrații Curții de Apel Brașov au arătat că, în condițiile în care infracțiunea prevăzută de art. 360 din Codul penal nu presupune neapărat existența unui prejudiciu, fiind o infracțiune de pericol, îndreptată împotriva siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice, infracțiunea prevăzută de art. 250 din Codul penal comportă, uneori, prejudiciu și implicit o acțiune civilă alăturată acțiunii penale, fiind o infracțiune îndreptată împotriva patrimoniului persoanelor, specificitatea acesteia fiind determinată de modalitatea de comitere, respectiv a fraudei comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice.

S-a arătat că infracțiunea prevăzută de art. 250 din Codul penal presupune efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar fără consimțământul titularului, iar infracțiunea prevăzută de art. 360 din Codul penal are în vedere doar accesul fără drept la un sistem informatic, infracțiune care nu presupune și retragerea frauduloasă de numerar.

În plus, infracțiunea prevăzută de art. 360 din Codul penal conține în cerința tipicității și presupune accesarea sistemului, care constituie, în principiu, acea operațiune prin care se realizează o interacțiune funcțională cu sistemul informatic, astfel cum acesta este definit în art. 181 alin. (1) din Codul penal. Însă nu orice interacțiune are semnificația accesării sistemului informatic, ci numai cea de ordin logic, adică aceea care conferă făptuitorului posibilitatea „de a da comenzi, de a cauza introducerea, obținerea, fișarea, stocarea ori diseminarea de date informatice [definite în art. 181 alin. (2) din Codul penal] sau folosirea în orice mod a resurselor unui calculator, sistem, rețea informatică sau comunicarea cu unitățile sale aritmetice, logice sau de memorie”. Cu alte cuvinte, realizează tipicitatea incriminării numai acțiunea care permite făptuitorului să beneficieze de resursele ori/și funcțiile sistemului informatic.

S-a reținut că accesul fără drept presupune inexistența unui temei legal sau contractual, precum și depășirea limitelor pentru care s-a dat autorizarea, atunci când accesul nu s-a făcut în interes de serviciu, ci în interes personal, așa cum este cazul în speță.

Legea nu face nicio distincție cu privire la modul în care sunt încălcate măsurile de securitate, relevanță având faptul că acestea au fost folosite în scop contrar celui pentru care au fost încredințate.

În forma sa cea mai simplă, accesul fără drept la un sistem informatic presupune o interacțiune neautorizată a făptuitorului cu tehnica de calcul vizată prin intermediul echipamentelor sau diverselor componente ale sistemului (sursa de alimentare, butoane de pornire, tastatură, mouse, joystick etc.).

Va exista acces ilegal în forma simplă și în cazul în care intrusul, manipulând propriile echipamente periferice, de la distanță, găsește și utilizează o cale externă de intrare într-un alt sistem de calcul. Este cazul tipic al accesării unei alte stații de lucru aflate într-o rețea. Pentru obținerea accesului, făptuitorul va încerca o gamă variată de procedee tehnice, cum ar fi: atacul prin parolă, atacul de acces liber, atacul care exploatează slăbiciunile tehnologice, atacul care exploatează bibliotecile partajate, atacul IP ori atacul prin deturnarea sesiunii TCP etc.

Scopul urmărit de norma de incriminare este acela de a reglementa prevenirea și combaterea criminalității informatice, prin măsuri specifice de prevenire, descoperire și sancționare a infracțiunilor săvârșite prin intermediul sistemelor informatice, asigurându-se respectarea drepturilor omului și protecția datelor personale.

Răspunsurile curților de apel Cluj și Suceava, ale tribunalelor Bistrița-Năsăud, Maramureș, Sălaj și Tulcea și ale judecătoriilor Bistrița, Năsăud și Becleanu cuprind doar mențiunea neidentificării, în jurisprudența acestora ori, după caz, a instanțelor din circumscripție, a unor hotărâri relevante pentru probleme de drept ce fac obiectul sesizării.

Răspunsurile curților de apel Ploiești, Oradea, Alba Iulia și Bacău cuprind doar hotărâri judecătorești ale instanțelor arondate.

VI. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași — Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu — Facultatea de Drept și Universitatea Titu Maiorescu — Facultatea de Drept au transmis puncte de vedere la dosarul cauzei.

Centrul de Cercetări în Științe penale al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara a apreciat că:

1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

S-a arătat că cea de-a treia condiție și cea mai importantă, existența unei chestiuni de drept controversate de care depinde soluționarea fondului cauzei, nu este îndeplinită.

Pe de o parte, s-a arătat că nu este controversată și dificil de soluționat chestiunea de drept deoarece din analiza textelor legale incidente rezultă o interpretare clară și precisă a acestora ce nu include niciun dubiu, în sensul că starea de fapt descrisă trebuie calificată întotdeauna ca fiind un concurs real de infracțiuni.

Pe de altă parte, s-a arătat că pretinsa problemă de drept nu are legătură cu fondul cauzei, întrucât maniera de formulare a întrebării este deficitară. Continuând un raționament dezvoltat de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 760 din 6 decembrie 2013, pronunțată în soluționarea recursului în interesul legii, instanța de trimitere s-a limitat la alternativa concursului ideal de infracțiuni în raport cu absorbția, când în realitate întrebarea prealabilă trebuia să vizeze în ce măsură este posibil și un concurs real de infracțiuni.

S-a apreciat că o întrebare deficitară compromite șansele pronunțării unei decizii apte să contribuie la clarificarea unei probleme de drept, astfel că se impune respingerea demersului pendinte ca inadmisibil.

2. Cu privire la fondul sesizării

S-a reținut că, în speță, inculpatul a clonat mai multe carduri bancare prin copierea datelor stocate pe banda magnetică a acestora, folosind dispozitive specifice numite skimmere. Ulterior, a utilizat datele astfel obținute pentru a avea acces la

conturile bancare asociate cu cardurile clonate și a retrage numerar de la bancomate.

În esență, pentru a retrage numerar, inculpatul interacționează cu sistemul informatic al băncii prin intermediul bancomatului. Acțiunea de acces fără drept la un sistem informatic se consumă la momentul în care a fost introdus cardul bancar în bancomat și se validează PIN-ul (Personal Identification Number) cardului.

În absența introducerii corecte a PIN-ului, accesul nu este permis, respectiv agentul nu poate beneficia de funcțiile bancomatului. Această împrejurare semnifică fără dubiu că accesul se consumă în acest moment.

Ulterior momentului consumării intervine o prelungire a acțiunii inițiale de acces până la momentul epuizării acesteia, respectiv până la finalizarea operațiunilor cu cardul bancar și extragerea acestuia din bancomat. Sub acest aspect, accesul la un sistem informatic este o infracțiune continuă.

Accesul la sistemul informatic al băncii nu este întotdeauna urmat de retragerea de numerar, fiind posibilă doar interacțiunea cu sistemul informatic în scopul interogării soldului sau a schimbării PIN-ului. Această observație este întemeiată pe faptul că obiectele juridice ale celor două infracțiuni sunt diferite (patrimoniul în cazul prevăzut de art. 250 din Codul penal și respectiv siguranța și integritatea sistemelor informatice în cazul prevăzut de art. 360 din Codul penal).

Ulterior consumării accesului la sistemul informatic al băncii, dar înainte de momentul epuizării acestei infracțiuni, urmează o acțiune distinctă pentru efectuarea unei operațiuni de retragere numerar, ce constă în stabilirea cu ajutorul tastaturii bancomatului a sumei ce se intenționează a se retrage.

S-a opinat în sensul că simpla solicitare a sumei și nepreluarea acesteia (ceea ce determină retragerea automată a banilor în bancomat după expirarea unui termen determinat — 20—30 secunde) nu consumă infracțiunea prevăzută de art. 250 din Codul penal, ce rămâne în stadiul de tentativă pedepsibilă.

Solicitarea sumei ca etapă a retragerii de numerar reprezintă o interacțiune cu sistemul informatic, respectiv un acces la acesta.

Cu toate acestea, s-a arătat că infracțiunea prevăzută la art. 250 din Codul penal se consumă doar la momentul preluării sumei de bani eliberate de bancomat, ceea ce din punct de vedere temporal se plasează după momentul epuizării infracțiunii de acces.

În concret, eliberarea banilor se produce doar după ce cardul bancar a fost expulzat din bancomat, ceea ce semnifică pierderea interacțiunii cu sistemul informatic al băncii, respectiv al accesului la acesta.

În consecință, s-a afirmat că între faptele incriminate la art. 250 din Codul penal și art. 360 din Codul penal există diferențe clare din două puncte de vedere.

În primul rând, natura infracțiunii diferă: în cazul art. 360 din Codul penal există o infracțiune continuă, iar în cazul art. 250 din Codul penal o infracțiune simplă.

În al doilea rând, momentul consumării este diferit: în cazul art. 360 din Codul penal există un moment al consumării la momentul validării PIN-ului și un moment al epuizării la momentul expulzării cardului din bancomat, pe când în cazul art. 250 din Codul penal momentul consumării se realizează ulterior momentului epuizării accesului, respectiv la momentul preluării sumei de bani solicitate prin intermediul bancomatului.

Diferențele de mai sus sunt lămuritoare în privința imposibilității juridice ca cele două infracțiuni să se găsească în raport de concurs ideal, întrucât nu este vorba nici de aceleași acțiuni și nici de aceleași momente de consumare care să se suprapună.

De asemenea, ipoteza absorbției infracțiunii de acces ilegal la un sistem informatic în infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos este exclusă întrucât accesul la un

sistem informatic reprezintă un mijloc fraudulos de retragere a numerarului, ipoteză în care politica penală actuală impune regula reținerii concursului (a se vedea art. 192 din Codul penal, art. 196 din Codul penal, art. 244 din Codul penal, art. 264 din Codul penal, art. 272 din Codul penal).

În consecință, cele două infracțiuni se află cu necesitate în concurs real (cu conexitate etiologică), întrucât accesul la sistemul informatic al băncii reprezintă mijlocul prin care se realizează retragerea de numerar.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept

S-a arătat că, în speța supusă analizei, infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal, s-a comis prin retragerea de numerar cu ajutorul unor carduri falsificate, completate cu datele reale ale cardurilor copiate fără drept.

Potrivit acestei incriminări, acțiunea care desemnează elementul material al faptei din alin. (1) constă în „efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri”. Cerința esențială a legii cu privire la elementul material se referă la metodele prin care se realizează această acțiune: *prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată electronică sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia*. Varianta din alin. (2) al art. 250 incriminează operațiunile descrise în alin. (1), dar efectuate *prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive*.

După cum se poate observa, în speță, inculpații au procedat la retragerea de numerar cu carduri bancare falsificate pe care au inserat datele reale ale cardurilor copiate. Conținutul variantei de infracțiune din art. 250 alin. (1) din Codul penal privește, în speța dedusă judecătii, strict activitatea de retragere a numerarului realizată prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a datelor de identificare care permit utilizarea sa, iar varianta asimilată din alin. (2) are în vedere utilizarea neautorizată a datelor de identificare.

Infracțiunea cuprinsă în art. 250 din Codul penal este situată în capitolul IV consacrat „Fraudelor comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice” din titlul II al părții speciale a Codului penal, intitulat „Infracțiuni contra patrimoniului”. Prin obiectul juridic special, incriminarea tinde să protejeze patrimoniul persoanei vătămate împotriva retragerilor de numerar realizate fără consimțământul ei, cu anumite mijloace.

Niciuna dintre aceste variante ale infracțiunii din art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal nu acoperă însă activitatea inculpaților de accesare fără drept a sistemului informatic al băncii cu ajutorul unor carduri clonate.

Prin infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic (art. 360 din Codul penal), relațiile sociale ocrotite sunt acelea care vizează integritatea și inviolabilitatea sistemelor informatice, prin accesarea acestora doar de către persoanele îndreptățite (proprietar, deținător, utilizator de drept al sistemului informatic). Incriminarea este situată în capitolul VI „Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice” al titlului VII „Infracțiuni contra siguranței publice” și are un alt obiect juridic special.

Prin utilizarea cardurilor clonate la ATM-urile băncii, inculpații au accesat fără drept sistemul informatic al băncii, ceea ce a determinat inițierea unor operațiuni de transmitere de date informatice în sistem, fiind identificat clientul, contul său bancar, operațiunea de plată inițiată sau afișarea disponibilului bănesc din contul clientului.

În această situație s-a opinat că fapta de acces ilegal la un sistem informatic nu este absorbită în mod natural în elementul material al infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos (art. 250 din Codul penal), deoarece săvârșirea

acestei infracțiuni nu presupune, ca o condiție esențială de existență, accesarea unui sistem informatic bancar prin intermediul căruia infracțiunea să fie comisă. Practica judiciară a confirmat acest punct de vedere, iar printr-o decizie dată în recurs în interesul legii (Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013) instanța supremă a statuat că folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retragere de numerar, constituie infracțiunea de *efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică*, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută (*illo tempore*) de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic în concurs ideal cu infracțiunea de *acces, fără drept, la un sistem informatic*.

În concluzie, cu privire la problema de drept expusă, s-a opinat în sensul *reținerii în concurs formal a ambelor infracțiuni, atât aceea prevăzută în art. 250 alin. (1) și (2), cât și aceea din art. 360 alin. (1) și (3) din Codul penal*.

Accesul ilegal la un sistem informatic s-a săvârșit în varianta agravată a alin. (3) al art. 360 din Codul penal, „cu privire la un sistem informatic la care, prin intermediul unor proceduri, dispozitive sau programe specializate, accesul este restricționat sau interzis pentru anumite categorii de utilizatori” (bancomatele nu pot fi accesate decât de către posesorii unor carduri bancare autentice, obținute în urma semnării de convenții cu banca emitentă).

Universitatea Titu Maiorescu, Facultatea de Drept și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Drept

Ambele instituții au arătat că asupra acestei chestiuni de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013, prin care a soluționat recursul în interesul legii ce a făcut obiectul Dosarului nr. 12/2013, hotărâre publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 760 din 6 decembrie 2013, apreciind că se impune respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării.

VII. Examenul jurisprudenței în materie

1. Jurisprudența națională relevantă

Au fost înaintate Înaltei Curți hotărâri judecătorești după cum urmează:

— **Curtea de Apel Alba Iulia** (Sentința penală nr. 377 din 21 septembrie 2020, pronunțată de Judecătoria Sibiu în Dosarul nr. 1.434/306/2020; Sentința penală nr. 70 din 6 august 2020, pronunțată de Tribunalul Sibiu în Dosarul nr. 12.120/306/2019, definitivă prin Decizia penală nr. 603 din 30 septembrie 2020, pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia în Dosarul nr. 12.120/306/2019);

— **Curtea de Apel Pitești** (Sentința penală nr. 198 din 25 septembrie 2020, pronunțată de Tribunalul Argeș, în Dosarul nr. 3.091/109/2019; Decizia penală nr. 305/A din 19 martie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 6.727/109/2017; Decizia penală nr. 146/A din 20 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.922/109/2017 de Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie; Decizia penală nr. 478/A din 20 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.860/109/2017, și Decizia penală nr. 111/A din 8 februarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.611/109/2016 de Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie);

— **Tribunalul Bacău** (Sentința penală nr. 339/D/2016 din 29 septembrie 2016, pronunțată de Tribunalul Bacău — Secția penală în Dosarul nr. 1.346/110/2016; Sentința penală nr. 334/D/2019 din 30 octombrie 2019, pronunțată de Tribunalul Bacău — Secția penală în Dosarul nr. 1.337/110/2019; Sentința penală nr. 200/D/2019 din 10 iunie 2019, pronunțată de Tribunalul Bacău — Secția penală în Dosarul nr. 3.383/110/2018; Sentința penală nr. 203/D/2016 din 28 iulie 2020, pronunțată de Tribunalul Bacău — Secția penală în Dosarul nr. 3.084/110/2019);

— **Curtea de Apel București — Secția I penală** (Decizia penală nr. 304/A din 6 martie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 3.101/3/2017; Decizia penală nr. 470/A din 4 aprilie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 31.952/3/2018; Decizia penală nr. 806/A din 6 iunie 2019, pronunțată în Dosarul penal nr. 2.679/93/2018);

— **Tribunalul Ialomița** (Sentința penală nr. 29/F din 4 martie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 1.542/98/2019; Sentința penală nr. 121/F din 22 iulie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 1.438/98/2019; Sentința penală nr. 367/F din 24 noiembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.042/93/2017; Sentința penală nr. 144/F din 21 martie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 2.679/93/2018; Sentința penală nr. 130/F din 17 august 2020, pronunțată în Dosarul nr. 828/93/2020);

— **Curtea de Apel Constanța** (Decizia penală nr. 788/P din 30 iunie 2016, pronunțată de Curtea de Apel Constanța; Decizia penală nr. 343/P din 23 martie 2017, pronunțată de Curtea de Apel Constanța; Decizia penală nr. 949/P din 25 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Constanța; Decizia penală nr. 1.017/P din 2 noiembrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Constanța);

— **Curtea de Apel Oradea** (Sentința penală nr. 84 din 10 septembrie 2020, pronunțată de Tribunalul Satu Mare în Dosarul nr. 886/83/2020 și Sentința penală nr. 1.304 din 29 octombrie 2020, pronunțată de Judecătoria Satu Mare în Dosarul nr. 7.198/296/2019);

— **Curtea de Apel Timișoara** (Decizia penală nr. 1.075/A din 4 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Timișoara, și extras din Sentința penală nr. 322/PI/27 iulie 2020, pronunțată de Tribunalul Timiș);

— **Curtea de Apel Ploiești** (Decizia penală nr. 1.027 din 13 noiembrie 2019, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 698/114/2019; Sentința penală nr. 13 din 27 ianuarie 2016, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 598/114/2015; Sentința penală nr. 60 din 16 mai 2018, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 3.969/114/2017; Sentința penală nr. 117 din 24 octombrie 2019, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 577/114/2019; Sentința penală nr. 95 din 12 septembrie 2019, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 698/114/2019; Sentința penală nr. 97 din 15 octombrie 2020, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 734/114/2020; Sentința penală nr. 75 din 3 septembrie 2020, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 835/114/2020);

— **Curtea de Apel Brașov** (Decizia nr. 819/Ap din 27 octombrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.976/62/2015; Decizia nr. 658/Ap din 1 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 2.255/62/2018, și Decizia nr. 727/Ap din 10 octombrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 1.992/62/2017).

2. *Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție*

Prin Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii în Dosarul nr. 12/2013, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, respectiv pentru interpretarea unitară a noțiunii de acces fără drept la un sistem informatic, determinat de diferențierea practică între accesul prin intermediul montării la ATM a dispozitivelor de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia sau accesul produs prin folosirea la bancomat a cardului falsificat ori chiar a celui autentic, fără acordul titularului său, a statuat în sensul că:

„1. Montarea la bancomat a dispozitivelor autonome de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia (skimmere, minivideocamere sau dispozitive tip

tastatură falsă) constituie infracțiunea prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 161/2003.

2. Folosirea la bancomat a unui card bancar autentic, fără acordul titularului său, în scopul efectuării unor retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002, în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003.

3. Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002, în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată electronică, prevăzută de art. 24 alin. (2) din Legea nr. 365/2002.”

3. *Jurisprudența Curții Constituționale*

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VIII. *Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului*

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

IX. *Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție*

Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică, în nota transmisă, a opinat în sensul inadmisibilității sesizării, întrucât nu este îndeplinită condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept printr-un recurs în interesul legii, prevăzută în art. 475 din Codul de procedură penală, în sensul atribuit acestei condiții de admisibilitate în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

S-a arătat că dispozițiile art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal referitoare la efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos au corespondent în vechile dispoziții ale art. 27 alin. (1) și (2) din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, republicată, iar dispozițiile art. 360 alin. (1), (2) și (3) din Codul penal referitoare la accesul ilegal la un sistem informatic au corespondent în vechile dispoziții ale art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.

În aceste condiții, soluția pronunțată în recurs în interesul legii prin Decizia nr. 15/2013, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 27 din Legea nr. 365/2002 și a dispozițiilor art. 42 din Legea nr. 161/2003, își menține caracterul obligatoriu sub imperiul noului Cod penal, nefiind incidente prevederile art. 474¹ din Codul de procedură penală referitoare la încetarea sau modificarea efectelor deciziilor pronunțate în recurs în interesul legii.

Prin pct. 3 al dispozitivului Deciziei nr. 15/2013, admitând recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, instanța supremă a stabilit că:

„Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui

instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002, în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003, și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată electronică, prevăzută de art. 24 alin. (2) din Legea nr. 365/2002”.

Atât din dispozitivul Deciziei nr. 15/2013, cât și din considerentele acesteia rezultă că Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit, cu caracter obligatoriu, atât existența concursului ideal de infracțiuni, cât și normele de incriminare incidente în cazul faptei de a efectua retrageri de numerar de la un bancomat prin folosirea unor carduri falsificate.

Transpunând în dispozițiile noului Cod penal soluția pronunțată prin Decizia nr. 15/2013, se poate desprinde concluzia că:

Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzută în art. 250 alin. (1) din Codul penal, în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută în art. 360 alin. (1), (2) și (3) din Codul penal și cu infracțiunea de punere în circulație de valori falsificate prevăzută în art. 313 alin. (1) raportat la art. 311 alin. (2) din Codul penal.

Cu privire la dispozițiile art. 250 alin. (2) din Codul penal s-a apreciat că, în principiu, referirea la „folosirea datelor cardurilor copiate” din dispozitivul încheierii de sesizare nu este de natură să determine incidența dispozițiilor art. 250 alin. (2) din Codul penal.

În ipoteza utilizării la bancomat a unui card falsificat pe care sunt imprimate datele de identificare ale cardului original, „folosirea datelor cardului copiat” — care reprezintă o utilizare a datelor de identificare ale cardului original pe care autorul infracțiunii l-a „copiat” — se integrează în noțiunea de folosire a datelor de identificare care permit utilizarea cardului, în accepțiunea dispozițiilor art. 250 alin. (1) din Codul penal.

X. Punctul de vedere exprimat de Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară

Prin Adresa nr. 1.980/C/2.904/III-5/2010, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară, Serviciul judiciar penal a comunicat concluziile asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare de principiu s-a solicitat.

Prin opinia transmisă la dosarul cauzei s-au formulat concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a sesizării Curții de Apel București — Secția a II-a penală privind chestiunea de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât, printr-o decizie anterioară dată în unificarea practicii judiciare care își păstrează valabilitatea, Înalta Curte a statuat că infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos se reține în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic în ipoteza în care pentru retragerea de numerar se folosește la bancomat un card bancar falsificat.

S-a arătat că din simpla comparare a textelor legale în vigoare și a celor asupra interpretării cărora Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat prin Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013, dată în interesul legii în Dosarul nr. 12/2013, rezultă că art. 360 din Codul penal în vigoare a preluat dispozițiile art. 42 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, iar art. 250 alin. (1) și (2) din actualul Cod penal a preluat textul art. 27 alin. (1) și (2) din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, în prezent abrogat, completat cu cel al art. 1 pct. 11 din același act normativ, la care făcea trimitere însuși art. 27.

Așa fiind, s-a arătat că intervenția instanței supreme nu este justificată, răspunsul la întrebarea prealabilă ce formează obiectul prezentei sesizări regăsindu-se într-o decizie anterioară dată în interesul legii, ale cărei considerente se aplică, *mutatis mutandis*, și în cauza aflată pe rolul Curții de Apel București — Secția a II-a penală.

Așadar, în cazul folosirii la ATM a cardului falsificat sau a celui real, fără consimțământul titularului său, se realizează un acces fără drept la sistemul informatic bancar din care bancomatul face parte, datele transmise și receptate de acest dispozitiv fiind protejate prin măsuri de securitate încorporate în sistemul de citire a cardurilor și în codul PIN. Introducerea cardului și tastarea codului PIN (prin această din urmă operațiune înlăturându-se măsura de securitate reprezentată de codul de acces), în posesia cărora făptuitorul se află în mod nelegal, determină „recunoașterea” de către bancomat a cardului falsificat ca fiind un card valid și permite astfel un schimb de informații între posesorul cardului și mediul de stocare al datelor privitoare la contul bancar, atașat cardului „recunoscut”. Chiar dacă activitatea infracțională s-ar opri aici, nefiind solicitată nicio operațiune financiară, infracțiunea de acces fără drept la un sistem informatic este consumată.

Ca urmare a operațiunilor anterior arătate s-a realizat o interacțiune a făptuitorului cu tehnica de calcul, prin intermediul uneia dintre componentele sistemului (tastatura), manipularea acesteia transformându-se într-o solicitare către unitatea centrală de prelucrare a sistemului, care îi va permite posesorului nelegitim al cardului accesul către datele informatice din sistemul bancar.

XI. Dispoziții legale incidente

Din Codul penal

Art. 38. — Concursul de infracțiuni

(...)

(2) Există concurs formal de infracțiuni când o acțiune sau o inacțiune săvârșită de o persoană, din cauza împrejurărilor în care a avut loc sau a urmărilor pe care le-a produs, realizează conținutul mai multor infracțiuni.

Art. 250. — Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos

(1) Efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri, prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată electronică sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează efectuarea uneia dintre operațiunile prevăzute în alin. (1), prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive.

Art. 360. — Accesul ilegal la un sistem informatic

(1) Accesul, fără drept, la un sistem informatic se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită în scopul obținerii de date informatice, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită cu privire la un sistem informatic la care, prin intermediul unor proceduri, dispozitive sau programe specializate, accesul este restricționat sau interzis pentru anumite categorii de utilizatori, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Art. 181. — Sistem informatic și date informatice

(1) Prin *sistem informatic* se înțelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate sau aflate în relație funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(2) Prin *date informatice* se înțelege orice reprezentare a unor fapte, informații sau concepte într-o formă care poate fi prelucrată printr-un sistem informatic.

Textele legale a căror interpretare a fost supusă examenului instanței supreme, abrogate începând cu data de 1 februarie 2014 odată cu intrarea în vigoare a actualului Cod penal, aveau următoarea redactare:

Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic

Art. 24. — Falsificarea instrumentelor de plată electronică

(1) Falsificarea unui instrument de plată electronică se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează punerea în circulație, în orice mod, a instrumentelor de plată electronică falsificate sau deținerea lor în vederea punerii în circulație.

(3) Pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi, dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt săvârșite de o persoană care, în virtutea atribuțiilor sale de serviciu:

a) realizează operații tehnice necesare emiterii instrumentelor de plată electronică ori efectuării tipurilor de operațiuni prevăzute la art. 1 pct. 11; sau

b) are acces la mecanismele de securitate implicate în emiterea sau utilizarea instrumentelor de plată electronică; sau

c) are acces la datele de identificare sau la mecanismele de securitate implicate în efectuarea tipurilor de operațiuni prevăzute la art. 1 pct. 11.

(4) Tentativa se pedepsește.

Art. 27. — Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos

(1) Efectuarea uneia dintre operațiunile prevăzute la art. 1 pct. 11, prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, fără consimțământul titularului instrumentului respectiv, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 12 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează efectuarea uneia dintre operațiunile prevăzute la art. 1 pct. 11, prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează transmiterea neautorizată către altă persoană a oricăror date de identificare, în vederea efectuării uneia dintre operațiunile prevăzute la art. 1 pct. 11.

(4) Pedeapsa este închisoarea de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi, dacă faptele prevăzute la alin. (1)—(3) sunt săvârșite de o persoană care, în virtutea atribuțiilor sale de serviciu:

a) realizează operații tehnice necesare emiterii instrumentelor de plată electronică ori efectuării tipurilor de operațiuni prevăzute la art. 1 pct. 11; sau

b) are acces la mecanismele de securitate implicate în emiterea sau utilizarea instrumentelor de plată electronică; sau

c) are acces la datele de identificare sau la mecanismele de securitate implicate în efectuarea tipurilor de operațiuni prevăzute la art. 1 pct. 11.

(5) Tentativa se pedepsește.

Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

SECȚIUNEA 1

Infrațiuni contra confidențialității și integrității datelor și sistemelor informatice

Art. 35. — (1) În prezentul titlu, termenii și expresiile de mai jos au următorul înțeles:

a) prin *sistem informatic* se înțelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate sau aflate în relație

funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic;

b) prin *prelucrare automată a datelor* se înțelege procesul prin care datele dintr-un sistem informatic sunt prelucrate prin intermediul unui program informatic;

c) prin *program informatic* se înțelege un ansamblu de instrucțiuni care pot fi executate de un sistem informatic în vederea obținerii unui rezultat determinat;

d) prin *date informatice* se înțelege orice reprezentare a unor fapte, informații sau concepte într-o formă care poate fi prelucrată printr-un sistem informatic. În această categorie se include și orice program informatic care poate determina realizarea unei funcții de către un sistem informatic;

e) prin *furnizor de servicii* se înțelege:

1. orice persoană fizică sau juridică ce oferă utilizatorilor posibilitatea de a comunica prin intermediul sistemelor informatice;

2. orice altă persoană fizică sau juridică ce prelucrează sau stochează date informatice pentru persoanele prevăzute la pct. 1 și pentru utilizatorii serviciilor oferite de acestea;

f) prin *date referitoare la traficul informațional* se înțelege orice date informatice referitoare la o comunicare realizată printr-un sistem informatic și produse de acesta, care reprezintă o parte din lanțul de comunicare, indicând originea, destinația, ruta, ora, data, mărimea, volumul și durata comunicării, precum și tipul serviciului utilizat pentru comunicare;

g) prin *date referitoare la utilizatori* se înțelege orice informație care poate conduce la identificarea unui utilizator, incluzând tipul de comunicație și serviciul folosit, adresa poștală, adresa geografică, numere de telefon sau alte numere de acces și modalitatea de plată a serviciului respectiv, precum și orice alte date care pot conduce la identificarea utilizatorului;

h) prin *măsuri de securitate* se înțelege folosirea unor proceduri, dispozitive sau programe informatice specializate cu ajutorul cărora accesul la un sistem informatic este restricționat sau interzis pentru anumite categorii de utilizatori;

i) prin *materiale pornografice cu minori* se înțelege orice material care prezintă un minor având un comportament sexual explicit sau o persoană majoră care este prezentată ca un minor având un comportament sexual explicit.

(2) În sensul prezentului titlu, acționează fără drept persoana care se află în una dintre următoarele situații:

a) nu este autorizată, în temeiul legii sau al unui contract;

b) depășește limitele autorizării;

c) nu are permisiunea, din partea persoanei fizice sau juridice competente, potrivit legii, să o acorde, de a folosi, administra sau controla un sistem informatic ori de a desfășura cercetări științifice sau de a efectua orice altă operațiune într-un sistem informatic.

Art. 42. — (1) Accesul, fără drept, la un sistem informatic constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită în scopul obținerii de date informatice, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) sau (2) este săvârșită prin încălcarea măsurilor de securitate, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

XII. Opinia judecătorului-raportor

Opinia judecătorului-raportor a fost în sensul că *sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală în Dosarul nr. 8.066/3/2020 este inadmisibilă*, nefiind îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală.

XIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și

chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reține următoarele:

Cu privire la condițiile de admisibilitate a sesizării

Potrivit dispozițiilor art. 475 din Codul procedură penală, dacă în cursul judecării un complet de judecată investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

În raport cu textul legal mai sus enunțat se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor trei cerințe:

— existența unei chestiuni de drept care să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii;

— soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării;

— instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

Examinând îndeplinirea acestor condiții în cauză, se constată că instanța care a formulat sesizarea este Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, iar aceasta este investită cu soluționarea cauzei în ultima instanță, respectiv cu soluționarea apelurilor formulate de inculpatul C.I.B și de partea civilă C.B. împotriva Sentinței penale nr. 844 din data de 30 iulie 2020, pronunțată de Tribunalul București — Secția I penală în Dosarul nr. 8.066/3/2020.

Din cuprinsul încheierii instanței de trimitere a rezultat că obiectul sesizării vizează chestiunea de drept: *„Dacă retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal sau doar infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.”*

Cu referire la condiția negativă impusă de art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv asupra chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării să nu se fi statuat anterior printr-o hotărâre prealabilă și să nu formeze obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, **se constată că această condiție de admisibilitate nu este îndeplinită.**

Potrivit jurisprudenței Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al Înaltei Curți de Casație și Justiție, sintetizată în considerentele Deciziei nr. 22 din 27 noiembrie 2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 7 februarie 2020), condiția ca *„Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii”* presupune ca instanța supremă să nu fi statuat prin dispoziitivul și considerentele ori prin considerentele unei hotărâri prealabile anterioare sau ale unei decizii în interesul legii anterioare asupra chestiunii de drept. În ipoteza în care considerentele unei hotărâri prealabile anterioare sau ale unei decizii în interesul legii anterioare conțin elemente suficiente care să conducă la dezlegarea chestiunii de drept, sesizarea devine inadmisibilă.

Anterior, în considerentele Deciziei nr. 18 din 5 decembrie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 73 din 30 ianuarie 2019), Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al Înaltei Curți de Casație

și Justiție a reținut că *îndeplinirea acestei condiții se analizează nu numai prin raportare la hotărâri prin care să se fi statuat în mod explicit asupra problemei de drept ridicate de instanța de trimitere, ci și pe baza considerentelor unei asemenea decizii, dacă aceasta oferă elemente suficiente care să conducă la dezlegarea problemei de drept invocate.*

De asemenea, prin Decizia nr. 12 din 25 aprilie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 31 mai 2017, s-a arătat că *a statua printr-o nouă hotărâre prealabilă asupra problematicii de tipul celei incidente în cauză înseamnă, practic, a relua, în termeni substanțial similari, dezlegarea deja dată problemei de drept printr-o decizie anterioară a instanței supreme, ceea ce contravine unei cerințe de admisibilitate expres prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală. Asigurarea caracterului obligatoriu al dezlegării date chestiunilor de drept asupra cărora instanța supremă a statuat în cadrul mecanismului hotărâri prealabile, expres consacrat de art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală, presupune nu doar conformarea, pe viitor, la exigențele dispoziitivului deciziei, ci și aplicarea corespunzătoare a întregului raționament juridic ce a precedat, în mod necesar, pronunțarea acesteia.*

Evidențiem, tot din perspectiva admisibilității sesizării, ceea ce a statuat Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în cuprinsul Deciziei nr. 20 din 14 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 542 din 10 iulie 2017, respectiv că *„intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura reglementată de art. 475 din Codul de procedură penală este legitimă doar atunci când se tinde la clarificarea înțelesului uneia sau mai multor norme juridice ambigue sau complexe, al căror conținut ori succesiune în timp pot da naștere la dificultăți rezonabile de interpretare pe cale judecătorească, afectând, în final, unicitatea aplicării lor de către instanțele naționale”.*

În concret, cu referire la cauza de față, se constată că prin Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 760 din 6 decembrie 2013, Înalta Curte de Casație și Justiție, pronunțându-se într-un recurs în interesul legii, a statuat asupra chestiunii de drept ridicate pe calea sesizării prealabile în Dosarul nr. 2.882/1/2020, în sensul că:

„1. Montarea la bancomat a dispozitivelor autonome de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia (skimmere, minivideocamere sau dispozitive tip tastatură falsă) constituie infracțiunea prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 161/2003.

2. Folosirea la bancomat a unui card bancar autentic, fără acordul titularului său, în scopul efectuării unor retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002, în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003.

3. Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002, în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată

electronică, prevăzută de art. 24 alin. (2) din Legea nr. 365/2002”.

Comparând textele legale în vigoare, și care fac obiectul prezentei sesizări în procedura prevăzută de art. 475 din Codul de procedură penală, cu cele asupra interpretării cărora Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii s-a pronunțat prin Decizia nr. 15 din 14 octombrie 2013 în Dosarul nr. 12/2013, **rezultă că art. 360 din Codul penal în vigoare a preluat dispozițiile art. 42 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, iar art. 250 alin. (1) și (2) din actualul Cod penal a preluat textul art. 27 alin. (1) și (2) din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, în prezent abrogat, completat cu cel al art. 1 pct. 11 din același act normativ, la care făcea trimitere art. 27.**

Totodată, se poate observa că art. 181 alin. (1) din Codul penal este similar cu art. 35 alin. (1) din Legea nr. 161/2003 și cu toate că în Codul penal nu s-au preluat toate definițiile din Legea nr. 161/2003 referitoare la înțelesul termenilor de sistem

informatic, prelucrare automată a datelor, program informatic, date informatice, furnizor de servicii, date referitoare la traficul informațional, date referitoare la utilizatori, măsuri de securitate, definiția din art. 181 din Codul penal este identică cu cea din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001 și ratificată prin Legea nr. 64/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 343 din 20 aprilie 2004.

De asemenea se constată că obiectul sesizării îl constituie **interpretarea, din aceeași perspectivă, a dispozițiilor legale în vigoare care au preluat reglementările anterioare, astfel încât se impune concluzia că intervenția instanței supreme nu se impune întrucât dezlegarea ce se solicită a se da problemelor de drept se regăsește într-o decizie anterioară dată în interesul legii, ale cărei considerente se aplică, *mutatis mutandis*, și în cauza aflată pe rolul Curții de Apel București — Secția a II-a penală.**

Reținem și faptul că dispozițiile legale cu incidență în prezenta cauză **nu cuprind norme juridice ambigue sau complexe, al căror conținut ori succesiune în timp să dea naștere la dificultăți rezonabile de interpretare.**

În consecință, în raport cu argumentele prezentate anterior, se constată că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile impuse de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, pentru admisibilitatea sesizării ce face obiectul prezentei cauze, motiv pentru care, în temeiul dispozițiilor art. 477 din Codul de procedură penală, aceasta va fi respinsă, ca inadmisibilă.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 8.066/3/2020, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă retragerea de numerar cu carduri falsificate, folosind datele cardurilor copiate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal în concurs ideal cu infracțiunea de acces ilegal la un sistem informatic prevăzută de art. 360 din Codul penal sau doar infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prevăzută de art. 250 alin. (1) și (2) din Codul penal.”

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 20 ianuarie 2021.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Silvia Stoenescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

